

Votre Programme Matmidim – Chiour BETH

Semaine du 27 au 31 mars 2022

Souguia n° 57

ט"ו

Matmidim

Programme d'étude Mondial

Sujet de la semaine :

Zerizim makdimim lemitsvot

Cette semaine nous étudions la Souguia de Zerizim makdimim lemitsvot, la notion de promptitude pour l'accomplissement des Mitsvot. Les Baalei Moussar se sont beaucoup penchés sur cette qualité inhérente à l'accomplissement des Mitsvot, et elle est très présente dans la symbolique de la Matsa de Pessah', qui est allusionnée dans le Passouk « Ouchmartem et' Hamatsot ». Nous nous pencherons plutôt sur le côté Halakha comme à notre habitude, et verrons d'abord les sources et les applications de la Zerizout. Si c'est une obligation, si elle démarre avant même l'heure de la Mitsva etc... Puis nous verrons comment elle se situe par rapport à d'autres Hidourim, comme Rov 'Am Hadrat Melekh.

Bon Limoud sur Matmidim !

Tephila avant le Limoud

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו, שלא יארע דבר תקלה על ידי, ולא אכשל בדבר הלכה, וישמחו בי חברי, שלא אמר על טמא טהור ולא על טהור טמא, ולא על מתר אסור ולא על אסור מתר, ולא יפשו חברי בדבר הלכה ואשמח בהם. פי יי יתן חכמה מפיו דעת ויתבונה. גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך

Tephila après le Limoud

מודה אני לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, ששמת חלקי מיושבי בית המדרש. ולא שמת חלקי מיושבי קרנות. שאני משכים והם משכימים. אני משכים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים. אני עמל והם עמלים. אני עמל ומקבל שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר. אני רץ והם רצים. אני רץ לחיי העולם הבא, והם רצים לבאר שחת. שנגאמר ואתה אלהים תורדם לבאר שחת. אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם, ואני אכטח בך

Programme du Dimanche

L'étude aujourd'hui est dédiée pour la Réfoua Chéléma de

Delphine Rina bat Mazal

1. La source de Zerizim

Comment comprendre la source du passouk de Vayachkem apportée par la Guemarra ? Y a-t-il une différence entre Rachi et Tosfot ?

אור לארבעה עשר פרק ראשון פסחים ד.

תוספות :

שנאמר וישכם אברהם בבקר. ואם תאמר והיכי מוכח מהאי קרא דזריזין מקדימין למלות ואין מקדימין טפי מנפרא והא צפרק גיד הנשה (חולין פא. טז) יליף ר' אבהו מהאי קרא דתלמיד חכם לא יאף יחידי צלילה ויש לומר דהכא מוכח מקרא דעקידה¹ דלא היה נמנע אברהם מללאת יחידי צלילה דשלוחי מזה אינן מוקין ועוד דשני נערו היו עמו² והתם מוכח מוישכם אברהם צבקר דכתיב גבי סדום³ דלא היה מזה⁴ יחידי היה שלא רצה שיראו צמפלתן של סדום⁵ :

והשתא דקיימא לן דלכולי עלמא אור אורתא הוא מכדי בין לרבי יהודה ובין לר' מאיר חמין אינו אסור אלא משש שעות ולמעלה ונבדוק בשית⁶ וכי תימא⁷ זריזין מקדימין למצות נבדוק מצפרא דכתיב⁸ וביום השמיני ימול בשר ערלתו ותניא⁹ יוכל היום כולו כשר למילה אלא שזריזין מקדימין למצות שנאמר⁴ וישכם אברהם בבקר אמר רב נחמן בר יצחק בשעה שבני אדם מצויין בבתיהם ואור הנר יפה לבדיקה אמר אביי יהילכך האי צורבא מרבנן לא לפתח בעידניה באורתא דתליסר דנגהי ארבסר דלמא משכא ליה שמעתיה ואתי לאימועיי ממצוה

בין לר' מאיר בין לרבי יהודה. דאיפליגו צמתיתין¹⁰ צהרקה דעבוד רבנן לאורייתא חמין אינו אסור מן התורה צבל יראה וצאכילה אלא משש שעות משעברו שש שעות כדיליף לקמן¹¹ מן אף¹² חלק ומן לא תשחט על חמין¹³ : נבדוק. חמין צתחלת שש וקודם איסורו יבערנו למה לי לאקדומי כולי האי דצשלמא אי אור יממא הוא איכא לתרוצי דמתניתין נמי צשש קאמר אבל השתא תקשה : נבדוק מנפרא. דאיכא הקדמה לזריזין דלאשכחן גבי מילה וצוריותיה דאברהם שנאמר וישכם אברהם צבקר שלא המתין עד הנך החמה ומכל מקום צלילה לא הקדים : ואור הנר יפה לבדיקה. צלילה אבל

ביום מחשיך. ואם תאמר יבדוק לאור היום הא ילפינן לקמן¹⁴ מחיפוש שמלותו צנר : לא יפסה צעידנא. לא יתחיל צגירסא אם קבע עת לתורה צלילות לא יתחיל להתעסק צשמעתתא : צאורסא דתליסר נגהי ארבסר. ליל יליאת שלשה עשר שהוא כניסת ארבעה עשר והוא

Selon vous, la Mekhilta fait-elle allusion à la même notion que la Guemarra précédente ?

מכילתא דרבי ישמעאל בא - מסכתא דפסחא פרשה ט

ושמרתם את המצות: ר' יאשיה אומר אל תקרא כן אלא ושמרתם את המצוות כדרך שאין מחמיצין את המצה כן אין מחמיצין את המצוה אלא אם באה מצוה לידך עשה אותה מיד

Les mots du jour à apprendre :

Derrière lui	אַחֲרָיָה
Faire descendre	אַחֲרֵי
Tenir / renforcer	אַחֲזִיק

Programme du lundi

L'étude aujourd'hui est dédiée pour la Réfoua Chéléma de

Delphine Rina bat Mazal

1. Obligation ou qualité optionnelle ?

בית הבחירה למאירי מסכת יומא דף כח עמוד ב

כל היום כשר למילה שנא' וביום השמיני וכו' ומ"מ ראוי לזריזים להקדים בה בשחרית שלא יראה כמתרשל בה מצד חמלתו על הבהן ולאחוז בדרכי האבות שנאמר עליהם בכיוצא בה וישכם אברהם בבוקר

שם מסכת הוריות דף י' עמוד ב

לעולם יהא אדם מסלסל עצמו במדות ולא יהא פורק עול בעניניהם אפילו בדברים שאין מצוה או עברה תלויה בהם שכל אדם מסלסל עצמו באיזה מדה מקומו מושכר לו דרך צחות אמרו אין הקדוש ברוך הוא מקפח אפילו שכן שיחה נאה וכל שכן כשתבא דבר מצוה לידו שיהא מכלל זריזים מקדימים למצות ולא יתאחר בעשיית מצוה שאין זה אלא דרך מי שאינו עושה המצוה דרך כונה מעולה אלא כמי שעושה אותה דרך פירוק עול ומצוה מלמדה

רמב"ן בראשית פרשת לך לך פרק יז פסוק כו

אבל בעצם היום הזה שנצטוו במצוה הזאת נימול הוא וילידי ביתו שמנה עשר ושלוש מאות וכל מקנת כספו. סיפר הכתוב מעלתו ביראת ה', ומעלת כל בני ביתו שכולם זריזים מקדימין למצות

ספר אור זרוע חלק ב - הלכות ראש השנה סימן רעה

דמנהג כשר הוא להיות מילה סניף לקה"ת ותקיעת שופר ועוד דמצוה מן המובחר הוא להקדים מיל' בהשכמ' משום דזריזין מקדימין למצו' ואין נכון לאחרה עד גמר תפילה דרוב פעמים גמר תפילה בסוף ח' שעות והמאחר מצות מילה כל כך נראה דמצות מילה בזויה עליו לכך נכון להקדים להיות תכופה בין קריאת התורה לתקיעת שופר

גליוני הש"ס מסכת פסחים דף ד עמוד א

דכתי' וביום השמיני ימול כו', נ"ב ע' שו"ת רדב"ז ח"ב סי' תרי"ד דכ' דוביום השמיני ימול משמע איחור ואעפ"כ זריזין מקדימין כו' ע"ש וצריך ביאור וע' מאירי יומא כ"ח ב' דכ' כל היום כשר למילה כו' ומ"מ ראוי לזריזים להקדים בה בשחרית שלא יראה כמתרשל בה מצד חמלתו על הבהן ולאחוז בדרכי האבות שנאמר עליהם בכיוצא בה וישכם אברהם בבוקר עכ"ל משמע מדבריו דזריזין מקדימין איננו חיוב גמור ועניינו רק מפאת שראוי לאדם לאחוז בדרכי אבות ואולי טעמו משום דאין למידין מקודם מתן תורה וגם לא נאמר בתורת חיוב שצריך לעשות כן רק הכתוב סיפר שאברהם עשה כן וע"כ עניינו רק שראוי לאחוז בדרכי אבות ולעשות כמו שעשה אברהם וגם יוצא מדבריו חידוש דהמילה יש עוד חיוב פרטי להקדים שלא יראה כמתרשל מצד חמלתו על הבהן משא"כ בשאר מצוות דאין חיוב זה [...] וע"ע תוס' מגילה ג' א' ד"ה מבטלין דכשאין מקיים זריזין מקדימין נקרא זה ביטול המצוה עש"ה [...]

תוספות מסכת מגילה דף ג עמוד א

מבטלין כהנים מעבודתן לשמוע מקרא מגילה - וקשה אמאי מבטלין והלא אחר הקריאה יש הרבה שהות לעבודה ויש לומר דכיון דמשהאיר היום הוי זמן עבודה והם מניחין אותה בשביל הקריאה משום הכי קרי ליה ביטול וא"ת ויעשו עבודתן מיד ואחר כך יקראו המגילה לבדם וי"ל דטוב לקרות עם הצבור משום דהוי טפי פרסומי ניסא

Les mots du jour à apprendre :

Je verrai	אַחַזִּי
Il a montré	אַחַזִּי
Il lui a montré	אַחַזִּיָּה

Programme du Mardi

*L'étude aujourd'hui est dédiée pour la Réfoua Chéléma de
Delphine Rina bat Mazal*

3. quand commence la notion de Zerizout

Le Rif a une autre Guirsa de la Guemarra. Qu'est ce que le Ran en déduit ? Comment le Maharsha utilise cette nouvelle explication ?

ר"ן על הרי"ף מסכת פסחים דף א עמוד ב

נבדוק מצפרא. דמשמע ליה מסברא דסגי ליה זריזות בהכי

מהרש"א חידושי הלכות מסכת פסחים דף ד עמוד א

שם וכו"ת זריזין מקדימין למצות נבדוק מצפרא דכתיב כו' עכ"ל וכתב מהרש"ל וגי' הרי"ף וכו"ת זריזין מקדימין דכתיב וביום כו' נבדוק מצפרא אמר רב נחמן כו' עכ"ל לפי אותה גירסא של הרי"ף לא יליף הכא מאברהם אלא הזריזות כדיליף לה לענין מילה והא דסגי ליה הכא מצפרא מסברא אמר כן וכ"כ הר"ן לגירסת הרי"ף ואין מקום לקושיית התוספות דשפיר מצי לאתויי הכא מקרא דסדום שהוא מוקדם ודו"ק

Selon le Meiri, quand est ce que la zerizout commence ? Etudier les Aharonim ci-après pour définir leur compréhension sur cette question

בית הבחירה למאירי מסכת פסחים דף ד עמוד א

מצות מילה בשמיני שנ' וביום השמיני ימול בשר ערלתו וכל היום כשר בה שכל שמצותו ביום כשר בה כל היום אלא שזריזין מקדימין למצות וכמו שנ' בעקדה וישכם אברהם בבקר ואף בדיקת חמץ אף על פי שאין איסורו אלא משש שעות ולמעלה מקדימין לבדיקתו כמו שביארנו ושם תאמר נבדוק בארבעה עשר שחרית ודי לנו הקדימה בכך אין בני אדם מצויים בבתיהם [..]

תורת חיים מסכת פסחים דף ד עמוד א

Optionnel

ותניא כל היום כולו כשר למילה. ואם תאמר בלא ברייתא תיקשי מגופא דקרא דכתיב וישכם אברהם בבקר ואי אמרת דזריזין מקדימין מאורתא וכי אברהם לא זריז במצות הוה ויש לומר דאי לאו ברייתא איכא למימר דאברהם לא הוה בעי לזרוזי נפשיה בעקידה כדי שלא יאמרו הממו וערבבו פתאום וטרף דעתו כדפירש רש"י ז"ל בפרשת וירא גבי ביום השלישי ומה שהשכים בבקר לאו משום זירוז עביד הכי אלא טעמא אחרינא ה"ל שהיה צריך לצאת בבקר דוקא אבל השתא דיליף ברייתא ההיא דזריזין מקדימין למצות מוישכם אברהם בבקר ואי אמרת דזריזין מקדימין מאורתא אברהם נמי מאורתא ה"ל לאקדומי נפשיה וליכא למימר דלעולם זריזין מקדימין מאורתא אברהם לא בעי לאקדומי טפי מצפרא כדי שלא יאמרו הממו וכו' דאם כן אכתי אמאי לא הקדים עצמו שעה או שתיים קודם הבוקר דהאי טעמא דכדי שלא יאמרו ודאי לא מצומצם עד הבוקר דוקא הוא וכיון דיצא בהשכמת הבוקר דוקא ש"מ דזריזין לא בעו לאקדומי טפי מצפרא

צל"ח מסכת פסחים דף ד עמוד א

Optionnel

וכי תימא זריזין מקדימין למצות נבדוק מצפרא דכתיב וביום השמיני ימול כו' שנאמר וישכם אברהם בבוקר כו'. ומקשין העולם למה לי קרא במילה, הא מוישכם אברהם בבוקר לחוד מוכח שפיר. וי"ל דבלא פסוק דמילה הוה אמינא דלעולם זריזין יותר מצפרא, ואין לומר מפסוק דוישכם, דאיכא למימר דהאי קרא הוא קרא דסדום ומשום דלא רצה לילך בלילה יחידי משום הכי לא היה מזרז קודם כמ"ש התוס', ומסברא ילפינן ואפילו טפי מצפרא, אבל השתא דמייתי הקרא דמילה על כרחך צ"ל דמסברא לא ילפינן אלא מקרא דמילה, וא"כ שפיר מקשה נבדוק מצפרא, ודו"ק

פני שלמה מסכת פסחים דף ד עמוד א

Optionnel

תוס' בד"ה שנאמר. וא"ת וכו' והא בפ' גיד הנשה [חולין צ"א ע"א] יליף רבי אבהו מהאי קרא דת"ח לא יצא יחידי בלילה, וי"ל דהכא מוכח מקרא דעקידה וכו', והתם מוכח מוישכם אברהם בבקר דכתיב גבי סדום ע"כ. וק"ל לפ"ז על פרש"י התם בג"ה [ד"ה וישכם בבקר] דקאמר ז"ל וישכם אברהם בבקר והתם לאו יחיד הוה וכ"ש יחידי עכ"ל. והנה מדקאמר דהתם לאו יחיד הוה, ע"כ ס"ל דמקרא דעקידה קא יליף, וא"כ קשיא לי לדידיה קושית התוס' [היכא מוכח מהאי קרא דזריזין וכו']. ונלפענ"ד לתרץ, **דס"ל לרש"י ז"ל דהכא לא בעי למילף מהאי קרא דאין מקדימין טפי מצפרא, אלא סתם זריזות יליף ליה מיניה מדכתיב [בראשית כ"ב] וישכם אברהם בבוקר, והתם יליף מדלא הקדים בלילה, ע"כ טעמא משום דת"ח לא יצא יחידי בלילה, ולא הביא ראיה [הכא] אלא ממילה, דכל שמצותו ביום אף על גב דאי עביד בלילה נמי מהני, מ"מ לאו מצוה עביד ולא הוה בכלל זריזין, וא"כ ה"נ גבי מצות בדיקה אף על גב דודאי בלילה נמי יכול לבער, מ"מ לאו מצוה עביד מה"ת, דכיון דכתב ביום הראשון תשביתו א"כ מצותו ביום, אבל בלילה ליכא מצוה כדאמרינן לעיל במתני'.**

מהר"ם שיק מסכת פסחים דף ד עמוד א

שם וכי תימא זריזין מקדימין למצות. דזריזין מקדימין למצות בכל דבר שמא יאנס ולא יוכל לעשותו אז, ומשום הכי הזריז מקדים כל מה דאפשר, אלא שלענין בדיקה אינו יכול להקדים זמן הרבה כיון דצריך לשייר חמץ הרבה ולהניח אותו בצנעא שלא תבוא חולדה, ואולי לא יזהרו בני ביתו יפה, ולכך אינו בודק אלא ביום שחיוב הבדיקה עליו, אלא שזריז מקדים מיד בבוא יום י"ד שאז מצוי בביתו ולמחר לא יהיה מצוי ושמא ישכח או יאנס. וגם המקשן ידע מסברא זו דמצוי בביתו ולכך מזרז עצמו מיד, וע"ז פריך ונבדוק מצפרא שנא' [בראשית כב, ג] וישכם אברהם בבוקר, ומדלא השכים אברהם קודם אור היום לעשות המלאכות שבביתו כגון לחבוש חמור ולבקע עצים שכתוב בקרא לאחר וישכם בבוקר, ועל כרחך היינו מטעם דאין מקדימין טפי מצפרא, וא"כ ה"נ יש זמן בצפרא

איברא זה גופא טעמא בעי, בשלמא בכאן י"ל שגם בצפרא מצוי בביתו עדיין ולאחר [את] הבדיקה עדיף, משא"כ באברהם אמאי אין זמן זירוז קודם אור היום, **הלא לא היה זמן קבוע למצותו וכל מה שיוכל להקדים עדיף טפי ואמאי תליא בעלות השחר, ועל כרחך משום דת"ח אל יצא יחידי בלילה**, וגם ברבים יש חשש בת"ח שמתקנאים בו הרבה ובפרט באברהם כמבואר במדרש במעשה דשטן [ב"ר נו, ה], וא"כ לא חל המצוה עליו עד הבוקר, ואז וישכם וזירז עצמו מיד, כנ"ל לפירש"י דפי' [כן] בשמעתין משום דיליף לה [להא דזריזין מקדימין] מוישכם [דכתיב בעקידה] כפי' התוס', ושם בחולין [צ"א, ע"ב ד"ה וישכם] פי' [רש"י] דיליף מקרא דעקידה [דת"ח אל יצא יחידי בלילה].

מרומי שדה מסכת פסחים דף ד עמוד א

אלא שזריזין מקדימין למצות שנאמר וישכם אברהם בבקר. הנה לפירש"י שני הלמודים [עיי' בתוס' ד"ה שנאמר] שהוציאו מקרא זה, המה מקרא דהעקידה. הא דזריזין פשיטא דמקרא דעקידה ילפינן, שהרי ההשכמה האמורה בסדום לא היתה מצוה. ובחולין שם אי' מפורש שנא' וישכם אברהם בבקר ויחבוש את וגו', ובאמת מקרא דסדום א"א ללמוד אפילו הא דלא יצא יחידי בלילה, שהרי שם השכים לצאת מביתו שדר בו, אל המקום אשר עמד שם את פני ה', והוא מקום קבוע שהיה לו לתפלה, כדאי' בברכות דף ו' ע"ב כל הקובע מקום לתפלתו כו', וא"כ אינו דרך כלל. אלא הכל ילפינן מקרא דעקידה, ולא כמהרש"א

ולענין קושית התוס', **יש לדעת דכאן מיירי רק בזריזות דהכנה למצוה. דאילו בגוף המצוה למדנו מדכתיב ושמרתם את המצות, מצוה הבאה לידיך אל תחמיצנה**. אלא דמיירי בהכנה. והיינו דלמדין במצות מילה שיהא בבוקר, והרי אסור למול עד הנץ החמה כדתנן במגילה דף כ' ע"א, אלא דבהכנה מיירי. וכן הא דבדיקת חמץ אינה אלא הכנה למצוה דמשש שעות ולמעלה. **אבל אם הגיע זמן המצוה בלילה. אין שום סברא להמתין על היום**. ומשו"ה אם לא היה הדין דאל יצא יחידי בלילה, היתה המצוה על אברהם ללכת בלילה, **ולא משום זריזות דהכנה, אלא כדי לצאת ידי חובתו במצוה שבאה לידו, לפי הדרשה ושמרתם את המצות**, את המצות, מצוה שבאה לידיך על תחמיצנה. אבל כיון שאסור לצאת יחידי בלילה, לא נתחייב לצאת אלא בשעה שבני אדם מצויין בדרך. והוא השכים לחבוש את חמורו בבוקר, היינו משום שהכין את הילוכו אז ולא קודם

והנה הרמ"א ז"ל בשלהי הל' יוה"כ סי' תרכ"ד סעיף ה' כתב, דיש להתחיל במצות סוכה מיד אחר יוה"כ. והוא תמוה, הרי אין מצוה להקדים את ההכנה למצוה אלא באותו יום. איברא זה תליא במחלוקת רש"י ותוס' בפי' דתשביתו, דלפירש"י דבכלל מצות תשביתו הוי גם הבדיקה. א"כ למדנו מסוגיא זו דאפילו הכנה הכתובה בתורה, אין צריך להקדים יותר מבבוקר. אבל לשיטת התוס' דבמצ"ע דתשביתו אינה אלא לאחר זמן, והבדיקה שלפני הזמן אינה אלא הכנה שאינה כתובה בתורה. ודאי י"ל דמצ"ע שההכנה כתובה בתורה כמו סוכה דכתיב חג הסוכות תעשה, מצוה להקדים יותר. וכבר ביארנו בהעמק שאלה סי' קס"ט ההבדל הגדול בין הכנה הכתובה בתורה, להכנה שאינה כתובה בתורה

Les mots du jour à apprendre :

Il a tenu	אַחַזְזִיק
Elle a tenu	אַחַזְזִיקָה
Ils ont tenu	אַחַזְזִיקוּ

Programme du Mercredi

L'étude aujourd'hui est dédiée pour la Réfoua Chéléma de

Delphine Rina bat Mazal

4. Zerizim face à d'autres Hidourim

Selon le Méromei Sadé, y a-t-il une différence si la Zerizout est considérée comme faisant partie intrégré de la Mitsva ou si c'est juste une Maala sur la personne ?

מרומי שדה מסכת מגילה דף כ עמוד ב

במשנה. כל היום כשר לקריאת המגילה כו'. ופירש"י ואף על גב דקיי"ל זריזין מקדימין למצות דכתיב וישכם אברהם בבקר, אפילו הכי כשר כל היום עכ"ל. ולכאורה זה תמוה, דהא ע"כ צ"ל דאין הקדמה זו בבקר אלא למכשירי מצוה, כמו מילה שהביא הגמ' בפסחים דף ד' א', שאין הכוונה להקדים את המילה בבקר השכם, שהרי אסור למול עד הנץ החמה. אלא דקאי לענין מכשירין דראוי להקדים מן הבקר להכין צרכי מילה, כדי כשיגיע זמן הנץ החמה יהיה מוכן לקיים תיכף מצות המילה עצמה. ועל זה איתא התם דאין צריכים להקדים לפני עלות השחר, ואם יתאחרו ההכנות עד איזה שעות ביום לא איכפת לן. וא"כ למאי הביא רש"י ז"ל זה לכאן. ויותר היה לו לרש"י להביא הא שפירש"י לעיל דף ו', מהפסוק ושמתם את המצות מצוה הבאה לידך אל תחמיצנה

אלא כוונת רש"י ז"ל, דודאי לא הוצרך התנא להשמיענו דכל היום כשר, דמהיכי תיתי לא היינו אומרים כן. אלא לענין אם בא לידו מצוה לעשותה מיד, ולא תהא מהודרת כל כך, ולאחר שעה אם יעשנה תעשה בהידור יתירה, וכבר הסכימו הגאונים ז"ל דיותר טוב לעשותה יותר מאוחר כדי שתעשה בהידור יתירה. והיינו דאשמועינן במתניתין דכל היום כשר, ושאין בהקדמה עצמה איזה ענין של הידור בגוף המצוה, אלא שזה ענין של הקדמה לבד, אבל גוף המצוה אינה נחשבת משום ההקדמה מהודרת יותר. ומשו"ה יותר טוב להשהות עשיית המצוה כדי שתעשה בהידור יותר, וזהו כוונת רש"י ז"ל, דאע"ג דקיי"ל זריזין מקדימין למצות, ולמדנו מהאי קרא דיש להכין קודם נץ החמה את המכשירי מצוה, כדי שתצא המצוה אחר הנה"ח בהידור. וסד"א שאם לא הכין קודם נה"ח אזי לא יכין עוד את המכשירי מצוה, אלא שיעשה בהקדם את המצוה אפילו שלא בהידור, וקמ"ל המשנה דכל היום כשר, וכי אין בהקדמה שום נפ"מ בגוף המצוה. וא"כ אם לא הכין לפני נה"ח, אזי יכין אחר נץ החמה כפי הצורך להידור של גוף המצוה, אף על גב שתתאחר ע"ז עשיית גוף המצוה

Rov Am HAdrat Melekh

Que pouvez-vous déduire de la Guemarra suivante concernant la priorité de Zerizim ?

יום טוב פרק רביעי ראש השנה לב:

מתני' העובר לפני התיבה כו' לפני הסינה כו' השני מתקיע. המתפלל תפלת מוספין מתקיע: גמ' בשעת גורם המלכות שנו. אויבין גזרו שלא יתקעו והיו אורבין להס כל שש שעות לקץ תפלת שחרית לכך העבירה לתקוע נמוספין: מתני' שופר

מתני' העובר לפני התיבה כו' של ר"ה השני מתקיע ובשעת ההלל הראשון מקרא את ההלל: גמ' מאי שנא שני מתקיע משום דברוב עם הדרת מלך אי הכי הלל נמי נימא בשני משום דברוב עם הדרת מלך אלא מאי שנא הלל דבראשון משום דזריזין מקדימין למצות תקיעה נמי נעביד בראשון משום דזריזין מקדימין למצות אמר רבי יוחנן בשעת גזרת המלכות שנו: מדקאמר בשעת הלל מכלל דבראש השנה ליכא

ברכי יוסף אורח חיים סימן א ס"ק ז

[...] אמר רבי יוחנן בשעת גזרת המלכות שנו, ע"כ. אלמא דאי לאו דמשנתינו בשעת הגזרה, תקיעה נמי עבדין בראשון, ואתי טעם דמקדימין למצות ודחי לטעם ברב עם הדרת מלך. הראת לדעת דמתקף תקיפא טעמא דזריזין מקדימין

חיי אדם חלק א כלל סח סעיף ו

זריזין מקדימין למצוה. דבר שמצותו ביום, יקדים בבוקר לעשותו, כדכתיב [בראשית כ"ב ג'] וישכם אברהם בבוקר. וכן דבר שמצותו בלילה, יקדים בתחלת הלילה. ולכן ראוי להתפלל ערבית מיד ביציאת הכוכבים. ואפילו אם ימתין אזי יעשה ברב עם, מכל מקום מוטב להיות מן הזריזין ומקדימין (כדאיתא להדיא בר"ה דף ל"ב ע"ב מ"ש הלל דבראשון כו')

ערוך השולחן יורה דעה סימן רסב סעיף ח

Optionnel

ושנו חכמים במשנה [שם] שכל היום כשר להמצות שחובתן ביום ותניא בפסחים [ד' א] כל היום כשר למילה אלא שזריזין מקדימין למצות שנאמר בהעקדה וישכם אברהם בבקר [בראשית יט, כז] ודע דבמשנה דמגילה שם דחשיב כל מצות פרטיות שכשרים כל היום ולא חשיב מילה בהדייהו ע"ש ונ"ל דבכוונה שבקה התנא דוודאי גם במילה כן הוא אלא שבשאר מצות אין קפידא כל כך אם נאחר מעט אף שבוודאי מצוה להקדים אבל במילה שהוא חותם ברית קודש ובזה נכנס לקדושה יש קפידא גדולה שלא לאחרה ולכן גם בברייתא לא תני הך דזריזין מקדימין רק למילה ויש לנו לצווח על מנהג זמנינו שמאחרין המילה כמה שעות ביום מפני שטותים שלא באו כל הקרואים וכדומה שטותים כאלה ויש מקומות שמאחרין עד אחר חצות היום והוא עון פליל

ביאור הלכה סימן תכו סעיף ב

אלא וכו' - ודע דמדינא מותר לקדש אפילו ביחידי כמש"כ הפר"ח וכ"ש דלא בעי עשרה אלא דלכתחלה מצוה לעשותה ברוב עם כי ברוב עם הדרת מלך ולהכי אם יודע שיזדמן לו לברך בעשרה לאחר איזה ימים עד ליל עשירי צריך להמתין ויותר לא וכמו שכתב בהג"ה לענין מוצאי שבת כ"כ בספר אשל אברהם ולפי מה שהוכיח הח"א בכלל ס"ח דבשלושה נמי נקרא ברוב עם אין צריך בשביל עשרה להמתין עד ליל יו"ד ובפרט בחורף בימי העננים

Les mots du jour à apprendre :

Je lui ai montré	אַחְזִיטִיָּה
Frères	אַחֵי
Il ferme	אַחִיד

Programme du jeudi

L'étude aujourd'hui est dédiée pour la Réfoua Chéléma de

Delphine Rina bat Mazal

Autres Hidourim

שולחן ערוך אורח חיים סימן תכו סעיף ב

אין מברכין על הירח אלא במוצאי שבת כשהוא מבושם ובגדיו נאים

חיי אדם חלק א כלל סח סעיף א

ג) אף על גב דשהו"י מצוה לא משהינן כדאמר מצוה שבאה לידך אל תחמיצנה, דוקא כשיכול לעשות המצוה עכשיו כמו שיעשה לאחר זמן. אבל אם אינו יכול לעשות עכשיו כמו למחר דאם ימתין יעשה מן המובחר, מוטב שימתין יום או יומים כדי לעשות מן המובחר, כן כתב בש"ע סי' תכו. אבל בס"ח כתב, דאם יכול לקיים תיכף, אף שאינו נאה כל כך, יקיים תיכף (ועיין בנ"א סימן א')

שו"ת יד אליהו סימן מב

שאלה אחד שהולך בהשכמה להתפלל במנין עשרה כי רוב הצבור מתפללים אח"כ ומאחרים תפילתם ובאותו המנין מתפללים גם תפילת המוספין תיכף אחר תפלת שחרית ויש זמן אח"כ לילך לבה"כ וכן מנהגך אך נסתפק איזה טוב יותר אם להתפלל גם מוסף באותו המנין כשהוא שם עמהם או עדיף טפי להתפלל מוסף עם הצבור ברוב עם הדרת מלך

תשובה הנה לכאורה דין זה דומה למ"ש האחרונים בסי' צ' בשם שו"ת הרדב"ז מי שחבש בבית האסורים ונתן לו השררה רשות להתפלל במנין עשרה בפעם א' באיזה יום בשנה שיבחר ופסק דיבחור יום הראשון ולא יאחר זמן עד יה"כ אפילו כו' נמצא דמה שלפניו לעשות תיכף הוא יותר טוב לעשות

אבל באמת אין הנדון דומה לראיה דהתם הוא זמן גדול ביניהם ויש כמה חששות וסבות אבל ביומא חדא וביומא אחרא ל"ל הכי וראיה לזה מכמה מקומות א' ממ"ש הב"י בסי' רע"א גבי אם אין לו רק כוס א' שעדיף להניח על הבדלה שא"א בפת מלקדש עליו אף דטפי עדיף לקדש על היין (ואף דהבדלה היא מדרבנן וקידוש דאורייתא) ולמדתי מזה דאם יש לו כוס אחד על קידוש ב"ט שני הסמוך לשבת (לבד כוס הנ"ל) דצריך להניח הכוס למחר על קידוש של שבת שהוא עיקור וחמיר מ"ט שני ואפילו ב"ט ראשון יש להסתפק קצת אך כאשר שגם הוא מדאורייתא אך דאינו חמיר כל כך כמו שבת אין צריך להניחו למחר ועכ"ז הרשות בידו לעשות כפי שירצה וראיה לזה ממ"ש הרמב"ם בפ"ח מהלכות תמידין ומוספין דאם אין לו רק שני כבשים כו' דהרשות בידו אם רוצה להקריב מוספין היום יקריבן ואם ירצה להניחם למחר לתמידין הרשות בידו להניחם עמ"ש התוס' בפ"ג דיומא ל"ד בד"ה העולה כו'

[...] וממש"ל תמצא עוד כמה ראיות לדינים אלו וזה מקרוב בא לידי שו"ת שבות יעקב ראיתי בסי' ל"ד דפסק דיש להמתין על אתרוג היותר מובחר אף שהראשון בידו מוכן טוב שימתין על היותר מובחר ע"ש ויפה כיון

[...] ונשאלתי מהרב ה"ה כבוד מהר"ר יודא אב"ד דמדינת דייץ דיש ראייה מסוגי' דש"ס דיתפלל בזריזות אף במתי מעט מהא דאמרינן בר"ה דף ל"ב דראשון קורא את ההלל והשני מתקיע ופריך בגמ' ממ"נ אי זריזין מקדימין למצוה ולכך הראשון קורא את הלל א"כ נימא הראשון מתקיע משום דזריזין ואי משום דברוב עם הדרת מלך לכך השני מתקיע נימא השני קורא את ההלל ומשני דמשום הכי השני מתקיע משום אויבים כו' מוכח הכא דזריזין מקדימין למצוה דוחה סברת רוב עם הדרת מלך ע"כ. והשבתי דלא דמי דהתם הצבור אינם קורים את הלל ברב עם כי כל א' התפלל שחרית ביחידות כמ"ש רש"י (אך מוסף אינם מתפללים בריש שתא

ביחידות) ולא רצו לדחות זריזות המצוה של הלל השייך לשחרית לקרות אחר תפילת מוסף כדי שיקראו ברב עם דזה לדחות ממצוה למצוה אחרת וכן בחנת הש"ס ודוק. אבל המוספים שבמקדש ג"כ לא היו בשחרית והרבה עבודות שהיו כולם קודם למוספים כדילפי מקראי ולא שייך אפילו זריזות וא"כ למה לא יעשה על צד היותר הטוב ברוב עם משום זריזין. ובזה ניחא נמי מה שנוהגים למול אחר התפילה כדי שיהיה ברוב עם ודוחין זריזות המצוה ודוק

רמ"א אורח חיים סימן כה סעיף א

מיהו אם תפילין מזומנים בידו ואין לו ציצית, אין צריך להמתין על הציצית, אלא מניח תפילין וכשמביאים טלית, מעטפו

מגן אברהם סימן כה ס"ק ב

מזומנים. וכ"ה ביבמות דף ל"ט כל שהיית מצוה לא משהיין אף על פי שי"ל שיעשה אח"כ המצוה יותר מן המובחר וכ"ה בילקוט ויקרא סוף דף קכ"ט חביבה מצוה בשעתה ע"ש ובמנחות דף ע"ב

מחצית השקל אורח חיים סימן כה ס"ק ב

וכן הוא ביבמות. ר"ל, אף על גב דאי היה ממתין עד שיביאו לו ציצית היה עושה מצוה מן המובחר לברך על הציצית קודם התפילין וכמו שכתוב ריש הסימן, אפילו הכי א"צ להמתין, ועל זה כתב דכן הוא ביבמות דתנן התם מצוה בגדול לייבם, דכתיב [דברים כה, ו] והיה הבכור כו', ואם אין גדול קטן מייבם, ותנן תלה הקטן בגדול עד שיבא ממדינת הים (פירוש דהגדול הוא במדינת הים ואומר הקטן שימתינו עד שיבא הגדול ממדינת הים), אין שומעין לקטן אלא צריך הקטן לייבם או לחלוץ מיד, אף על גב דאם היינו ממתינים עד שיבא הגדול היה נעשה המצוה מן המובחר, דהא לכתחלה המצוה בגדול, מכל מקום עדיף שייבם או יחלוץ הקטן מיד דשהיית מצוה לא משהיין, וכל שיש לקרב עשיית המצוה עדיף טפי

Les mots du jour à apprendre :

Fermée	אַחֲדָא
A joué	אַחֲרֵי
Ils ont joué	אַחֲרֵינוּ

Bon Limoud sur Matmidim !

Biographies:

Yad Eliahou - יד אליהו

Rabbi Eliahou bar Shmouel est né à Lublin en Pologne environ en 1660. Il a étudié auprès des grands Rabbanim de Brisk, puis il fut nommé Av Beit Din dans plusieurs Kehilot à travers la Pologne et la Lituanie, sa dernière ville fut Eibshitz. En 1712 il publie son Responsa le Yad Eliahou à Amsterdam qui contient une centaine de réponses sur des sujets englobant tout le Choulhan Aroukh, et dans lequel apparaissent ses échanges réguliers avec les plus grands comme le H'akham Tsvi. Plus tard il fait son Alyah et s'installe à H'évron, où il décèdera en 1740. Il a écrit plusieurs autres ouvrages mais qui ne nous sont malheureusement pas parvenus.

H'ayé Ada, Hokhmat Adam - חיי אדם, חכמת אדם

Rabbi Avraham ben Yehiel Mikhal Dantsiguer est né à Danzig en Pologne en 1748 dans une famille de Rabbanim importants. Il a étudié à la Yeshiva de Prague et auprès de Rav Yehezkiel Landau – le Noda Bihouda. Il décline un poste à Vilna et gagne sa vie en exerçant le métier de marchand, mais plus tard, après une perte importante de ses biens, il y acceptera la fonction de Dayan jusqu'à ses derniers jours en 1820.

Il est l'auteur d'ouvrages Halakhiques très importants : le H'ayé Adam, conclusions sur les parties du Orah Haim du Choulhan Aroukh (mais dans un ordre différent). Il développe ses explications dans le Nishmat Adam. Le livre H'okhmat Adam porte sur la partie Yoré Déa, avec ses développements dans le Binat Adam.

L'influence de ses psakim est très importante notamment en Europe, et devient une référence régulière pour le Mishna Broua. Il est aussi l'un des trois piliers utilisés par le Kitsour Choulh'an Aroukh.

Liste des 57 Souguiot étudiées sur Matmidim

Souguiot de Brah'ot		Sougiot sur les H'aguim	
1. Birkot Hatorah 2. Choméa Kéoné 3. Arévout 4. Kavana dans le Chema 5. Position pour le Chema 6. Méah Brah'ot 7. Amen Yetoma 9. Les quantités pour les Brah'ot 10. Les Brah'ot de consommation 11. Brah'a Chééina Tsrih'a 12. Ikar Vétafel 13. Mééin Chaloch 14. Brah'a sur un interdit 15. Anigrone	17. Birkat Haguefen 18. Natei Inchei 19. Birkat Haréah' 22. Les jus 23. Trima 24. Pat Kisnin (1) 25. Pat Kisnin (2) 26. Les Apéritifs 27. Zimoun (1) 28. Zimoun (2) 29. Zimoun (3) 30. Zimoun (4) 31. Zimoun (5) 32. Tefilat Haderekh 33. Birkat Hagomel	34. Birkat Hagomel (2) 38. Chéhéh'éyanou sur un nouveau fruit 39. Chéhéh'éyanou sur un nouveau Keli 40. Chéhéh'éyanou sur les Mitsvot 41. Hatov Véhamétiv sur le vin 42. Cheva Brah'ot (1) 43. Cheva Brah'ot (2) – Panim H'adachot 46. Birkat Halevanah 47. H'azarat Hachats' (1) 48. H'azarat Hachats' (2) 49. H'azarat Hachats' (3)	<u>Hanouka</u> 8. Emplacement de la Hanoukia 44. Ner Ich oubeto 45. Ner Ich oubeto (2) <u>Pourim</u> 16. Michloah' Manot et Matanot Laevyonim <u>Pesssah</u> 20. Biour H'amets <u>Sefirat Haomer</u> 21. Un seul grand compte
Souguiot générales		Roch Hachana	
37. Bal Tossif 50. Tokh Kédé Dibour 51. Ein Chaliah' Lidvar Avera (1) 52. Ein Chaliah' Lidvar Avera (2) 53. Mitsva bo yoter Mibichlouh'o	54. Mitsvot lav lihanot nitanou 55. Mitsvat Assei Chehazman grama (1) 56. Mitsvat Assei Chehazman grama (2)	57. Zerizim makdimim lemitsvot	35. Les trois Livres <u>Soukot</u> 36. Mitstaer